

STRATEGI FOR GYMNASIESAMARBEJDE

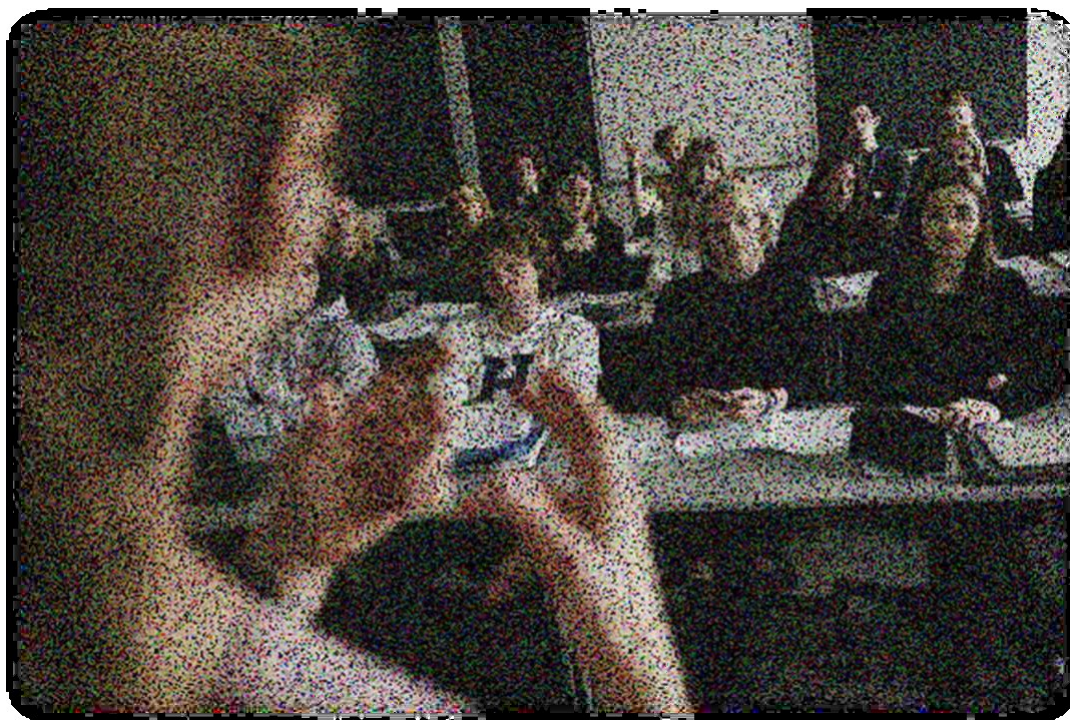

Illustration: Janus Engel,
<https://www.information.dk/debat/2019/08/gymnasielaerer-giv-eleverne-faerre-lektier-drop-karakterer-paa-afleveringer>

APRIL 2021

Hvorfor en strategi?

Uddannelserne på Institut for Engelsk, Germansk og Romansk er historisk tæt knyttet til gymnasiets sprogfag, og selv om aftagerområdet for instituttets kandidater i dag er langt bredere end tidligere, indtager uddannelsessystemet stadig en særlig stilling mht. sprogfagenes samfundsmæssige relevans: gymnasierne leverer studerende til instituttets uddannelser, og instituttet bidrager med kandidater til sektoren gennem forskningsbaseret undervisning i gymnasiefagene engelsk, fransk, italiensk, spansk og tysk.

En velfungerende videns- og erfaringsudveksling mellem instituttet og aktører fra gymnasiesektoren er afgørende for sammenhængen i uddannelsessystemet. Der er derfor behov for, at instituttet udarbejder en klar strategi for den løbende dialog med gymnasierne om fag, faglighed, uddannelse og efteruddannelse.

Målet for en sådan strategi er at gøre instituttet til et attraktivt, relevant og lettilgængeligt forsknings- og uddannelsesmiljø for kommende og nuværende gymnasielærere, elever og ledelser i gymnasierne.

Hvorfor nu?

I Københavns Universitets strategi *Talent og samarbejde. Strategi 2023* udpeges gymnasierne som en af de centrale aktører, universitetet ønsker at samarbejde med om udvikling af fag og fagdidaktik for undervisere i hele uddannelsessystemet, og i instituttets egen mission fremhæves det, at en af vores vigtigste opgaver er at uddanne studerende til en række forskellige karriereforløb, som kræver fremmedsprogskompetencer og et globalt udsyn, samt at forsyne danske gymnasier med dygtige sprogundervisere.

Institut for Engelsk, Germansk og Romansk har i sin strategiske målplan for 2021-2024 udmøntet disse ambitioner i to konkrete målsætninger:

- Udarbejdelse af en sammenhængende strategi for samarbejdet med gymnasiesektoren, der skal skabe bedre overensstemmelse mellem på den ene side instituttets udbud af uddannelse og efteruddannelse og på den anden side gymnasiernes behov og forventninger.
- Synliggørelse af gymnasieprofilen som en attraktiv karrierevej for studerende.

Samarbejde om uddannelse og efteruddannelse

Instituttets gymnasielæreruddannelser kombinerer et stærkt fagligt fundament med en forståelse af gymnasiernes faglige krav. Universitetet og gymnasiet udvikler sig ud fra forskellige rationaler og i forskellige tempi, og derfor er der behov for kontinuerlig dialog.

Universiteterne har traditionelt udviklet sig i overensstemmelse med princippet om videnskaberens autonomi, som har givet den enkelte forsker frihed til at forfølge egne erkendelsesinteresser. Denne frihed er stadig et af universitetets bærende principper, men samfundskontrakten mellem universitetet og det omgivende samfund er til løbende forhandling. Den gældende universitetslov slår fast, at universitetet som central videns- og kulturbærende institution skal samarbejde og udveksle viden og kompetencer med det omgivende samfund.

Ungdomsuddannelserne reformeres fra det politiske niveau i takt med samfundsmæssige forandringer, og reformerne udmøntes gennem udstedelse af nye bekendtgørelser med mål- og indholdsbeskrivelser for de enkelte fag.

De seneste reformer af de gymnasiale uddannelser har formuleret nye krav til kandidaternes evne til at bringe deres faglighed i spil i tværfaglige sammenhænge og senest til at koble digitale, innovative, karriere- og globale kompetencer til kernefagligheden. Samtidig er elevtyperne i stadig forandring, og det stiller store krav til evnerne til at undervise og motivere.

Universiteterne må derfor reflektere over, hvordan de bedst forbereder deres kandidater på denne virkelighed. Her er instituttets muligheder for at afstemme gymnasielæreruddannelsen med udviklingen i praksis helt afhængige af dialogen med gymnasiesektorens forskellige aktører.

Det samme gælder på området for efter- og videreuddannelse: de færdiguddannede kandidaters arbejdsområde er i stadig udvikling, hvad der skaber behov for ikke blot at vedligeholde, men også at opdatere deres viden.

Instituttet skal kunne tilbyde relevant efter- og videreuddannelse, hvor vi formidler den nyeste forskning om sprogområdernes sproglige, kulturelle

og samfundsmæssige udvikling, giver nye vinkler på klassiske tekster og historiske begivenheder og diskuterer indsigter fra den nyeste sprog- og kulturdidaktiske forskning.

Eksisterende grænseflader til ungdomsuddannelserne

Der findes allerede en række grænseflader mellem instituttets forsknings- og uddannelsesaktiviteter og gymnasierne, såvel hvad angår praksiselementer i uddannelsen, forsknings- og udviklingssamarbejder som deltagelse i faglige udvalg og organisationer.

Fremmedsprogs- og kulturdidaktiske kurser indgår som en specialiseringsmulighed under uddannelsen, hvor også et minipraktikforløb kan indgå. Derudover indgår feltstudier (bl.a. på de gymnasiale uddannelser) i vores tværfaglige valgfag på BA, ligesom en del studerende i deres speciale vælger at have fokus på didaktik og arbejde med forskellige former for empiri fra gymnasiesektoren, herunder elevdata, underviserdata og læremidler.

Instituttet råder over et aktivt forskningsmiljø inden for fremmedsprogsdidaktik – herunder også sprogpolitik og kultur/litteraturredidaktik. Vores forskere deltager i nationale og internationale forsknings- og udviklingsprojekter inden for feltet uddannelsesforskning og publicerer resultaterne i såvel videnskabelige tidsskrifter som ad mere formidlende kanaler.

I national sammenhæng har det Nationale Center for Fremmedsprog (NCF) de seneste år forbedret mulighederne for at iværksætte udviklingsprojekter med partnere fra gymnasierne, hvad der eksempelvis har udmøntet sig i samarbejder om analyser af behovet for efter- og videreuddannelse, akademisk skriftlighed, lærer-elev-kognition mm.

Endelig er instituttets forskere og undervisere repræsenteret i faglige fora og arbejdsgrupper under Børne- og Undervisningsministeriet (BUVM) og Uddannelses- og Forskningsministeriet (UFM), ligesom mange bidrager aktivt til de relevante sproglererforeninger gennem bestyrelsesarbejde, faglige arrangementer, efteruddannelsesseminarer og bidrag til fagblade som *Sproglæreren*, *Anglofiles*, *Journal for English Teaching*, *Fransk Nyt*, *Rodrigo*, *Informazioni* og *WissensWert*.

Målgrupper og indsatser

Instituttets målsætninger om øget samarbejde med gymnasierne retter sig overordnet mod tre forskellige grupper – instituttets studerende, gymnasielærere og gymnasieelever – som fordrer forskellige indsatser.

Nogle indsatser er specifikke for en given målgruppe, mens andre aktiviteter går på tværs og kan komme alle målgrupper til gode. Fokus for instituttets strategi er på dialogen om kommende og nuværende gymnasielæreres faglighed og uddannelsesbehov, hvorimod de nævnte rekrutteringsindsatser skal formidle uddannelsernes mangfoldighed af muligheder og må indlejres i en bredere og mere overordnet strategi.

1. Tværgående indsatser

De tværgående indsatser er nedsættelse af et gymnasieråd og en årligt tilbagevendende Inspirationsdag for gymnasielærere, der skal tjene som et "signaturprojekt" for instituttets samarbejde med gymnasiet.

Gymnasierådet skal

- Udgøre et forum for løbende vidensudveksling mellem instituttets ansatte og studerende og repræsentanter for gymnasiesektoren (undervisere, uddannelsesledere, rektorer).
- Kvalificere arbejdet med at understøtte overgangene både fra gymnasium til universitet og fra endt uddannelse til første ansættelse i gymnasiet.
- Sikre, at instituttet planlægger aktiviteter og formater, der imødekommer reelle efter- og videreuddannelsesbehov i gymnasierne.
- Styrke relationerne til gymnasierne.
- Bidrage med medlemmer til den styregruppe, der skal stå for en årligt tilbagevendende *Inspirationsdag*.

En årligt tilbagevendende Inspirationsdag skal

- Forankres i en styregruppe med repræsentanter fra rådet og instituttets ViP og studerende.
- Planlægges efter et fast skema, så begivenheden ikke skal genopfindes hvert år.
- Organiseres omkring et fælles formiddagstema og sprogspecifikke workshops om eftermiddagen.

2. Indsatsområder rettet mod specifikke målgrupper

I det følgende nævnes såvel eksisterende indsatser som mulige udviklingsspor, der er kommet frem i vores hidtidige udvekslinger med gymnasierne. Disse udviklingsspor vil nødvendigvis strække sig over flere år, så det vil være en af rådets opgaver at hjælpe os med at kvalificere og prioritere indsatserne.

Indsatsområde 1 Løbende udvikling af gymnasielæreruddannelsen

Uddannelsen skal løbende afstemmes med den faglige udvikling i gymnasierne og indarbejde en progression, der forbereder på overgangen fra nyuddannet kandidat til nyansat gymnasielærer.

Det indebærer ikke, at den forskningsbaserede uddannelse skal professionsrettes i et 1:1-forhold, eller at pædagogikum skal 'flytte ind'.

Gymnasielærerens faglige fundament skal være både bredere og dybere end det konkrete indhold på gymnasiefaget, så underviseren uden besvær er i stand til med faglig autoritet at uddybe og perspektivere kernestoffet ved at trække de store kultur- og sprogvidenskabelige linjer.

Et stærkt fagligt fundament er et nødvendigt udgangspunkt for undervisernes kontinuerlige udvikling.

Uddannelserne giver allerede muligheder for at prøve gymnasiefagligheden af i praksis med formater som minipraktik og vidensformidling til gymnasieklasser på besøg.

Det vil herudover være relevant at afklare, om der er behov for yderligere udvikling af praksis- og/eller indholdselementer som fx:

- Udvidelse af uddannelsernes indholdsmæssige dimension i retning af HHX, HTX og HF.
- Profilerings af gymnasielærerjobbet som attraktiv karrierevej fx gennem synliggørelse af gymnasiesporet vha. materiale med kompetencebeskrivelser eller andet til opbygning af professionel identitet.

Indsatsområde 2 Efter- og videreuddannelses tilbud til gymnasielærere

Gymnasielærerne har en stærk faglighed men vil i kraft af genstandsområdets udvikling have behov for opdatering af viden og inspiration. Her kan overvejes mange formater, som bedst kan udvikles i samarbejde med de relevante aktører.

Instituttets efteruddannelses tilbud består primært af kurser på Åbent Universitet i form af enkeltstående tilvalg eller sidefag og vores Master i fremmedsprogsdidaktik. Herudover forestår instituttets ViP efter aftale efteruddannelse på gymnasier (fx skrivekurser, e.l.) eller foredrag og kurser i regi af de faglige foreninger.

En gymnasiearbejdsgruppe nedsat af KU¹ foreslog på baggrund af sparring med sektoren en række formater for efter- og videreuddannelse, herunder dagkurser for udvalgte faggrupper fra flere gymnasier, forskningsbaserede temakurser på 3-4 timer – fx i tilknytning til et kulturelt jubilæum eller aktuel begivenhed – og præsentation af den nyeste forskning med mulighed for streaming.

Man kan på den baggrund arbejde videre med nogle af følgende udviklingsspor:

- Dialogmøder mellem gymnasiernes sproglærere og universitetsfaget.
- Endags-temakurser på gymnasierne, der – måske flere i fællesskab – henvender sig til ViP med ønske om specifikt tema (TORS-modellen).
- Udnyttelse af erfaringen med digitalisering mhp. at gøre ÅU-tilbuddene mere fleksible og øge mulighederne for at deltage på afstand.
- SRP- og SSO-samarbejde.

Indsatsområde 3 Rekruttering og promovning af sprog- og kulturfaglighed

Instituttet kan bidrage til at gøre sprog- og kulturfagligheden spændende og relevant for gymnasiets elever. Ikke kun for at rekruttere til vores egne uddannelser men også som del af en generel bevidstgørelse om sprogfagenes betydning for almen dannelse, videre uddannelse og karriere.

¹ Styrkelse af gymnasierettet EVU på KU og øget dialog med gymnasierne. Afrapportering fra KUUR's gymnasiearbejdsgruppe. November 2017.

Instituttet har en lang række forskelligartede samarbejder rettet mod elever og potentielle studerende inden for brobygning og rekruttering:

- Studiepraktik og studerende for en dag.
- Gymnasieklassebesøg med særligt tilrettelagt foredrag af ViP og/eller undervisning v/studerende.
- Åbent hus på HUM eller fagene med dagsprogram ved ViP.

Det vil være relevant at overveje at forenkle dette udbud og overveje, om vi ønsker at lade visse formater stå som åbne invitationer, eller om vi skal begrænse os til nogle bestemte uger for at bruge såvel TAP som ViP-ressourcer mest hensigtsmæssigt.

Man kunne herudover forestille sig en række yderligere udviklingsspor eller idéer til efterprøvning:

- Master-classes med Fortsætter A. Talentudvikling med dygtige sprog elever fra flere sprog på et gymnasium, eller elever fra ét sprog fra flere gymnasier mhp. at arbejde i dybden med et af fagets områder.
- Systematisering af samarbejdet med Akademiet for Talentfulde Unge, NCFE og projekt Forskerspirer.
- Underviser for en dag. Inspiration fra AUs *rullende universitet* eller AAUs gymnasietilbud *on demand*.
- Inspiration til SRP og SSO.

Kontaktpunkt som vindue til verden på hjemmesiden

Det skal være nemt for gymnasielærere og -ledelser at komme i kontakt med instituttet om mulighederne for samarbejde og efteruddannelse. Derfor skal vores hjemmeside udbygges med information om aktiviteter og tilbud specifikt rettet mod gymnasierne.

Udbygningen af hjemmesiden skal bl.a.:

- Give overblik over instituttets bidrag til uddannelsesforskningen.
- Give overblik over samarbejds muligheder for de forskellige målgrupper.
- Give overblik over ViP'ernes deltagelse i faglige fora og foreninger.

- Have et særskilt punkt om den årligt tilbagevendende Inspirationsdag for gymnasielærere. Her kan evt. også lægges materiale fra dagen.

Evaluering og milepæle

Strategien evalueres i foråret 2024.

Strategien har da været i gang i tre år, og Inspirationsdagen forventeligt afholdt tre gange.

Samarbejdsprocesserne omkring såvel Inspirationsdagen som andre initiativer vil være foregået over to hele kalenderår, hvilket giver tid til både at drage erfaringer og justere initiativerne i overensstemmelse hermed.

På det første møde i Gymnasierådet forventningsafstemmes mellem institut og gymnasierrepræsentanter, og der formuleres i fællesskab nogle præcise målsætninger for, hvad vi sammen ønsker at opnå med samarbejdet. Disse målsætninger vil – sammen med Inspirationsdagene – indgå i 2024-evalueringen.

På det første møde vælges et antal repræsentanter fra Gymnasierådet til at indgå i en styregruppe sammen med et antal ViP fra Engerom. I dette forum fastlægges et årshjul for samarbejdet om Inspirationsdagen.

Aktiviteter til umiddelbar iværksættelse

- Nedsættelse af gymnasieråd og invitation til et første møde med gensidig forventningsafstemning (årlige møder og opgaver) og etablering af styregruppe til Inspirationsdagen
- Første møde i styregruppen med konkret tilrettelæggelse af første Inspirationsdag og kalender for fremtidigt arbejde.
- Muligheder for oprettelse af kontaktpunkt afsøges, og arbejdet igangsættes.
- Intern ressourceafklaring: organisatorisk forankring af strategien.